

Sygn. akt III RC 88/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy w Bartoszycach III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Rokicki

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Anna Maculewicz

po rozpoznaniu w dniu 02 czerwca 2014 r. w Bartoszycach

na rozprawie

sprawy z powództwa E. O.

przeciwko T. O.

o alimenty

I/ zasądza od pozwanego T. O. na rzecz powoda E. O. alimenty w kwocie po 500,00 (pięćset) złotych miesięcznie poczynając od dnia 01 maja 2014 roku płatne do 10-ego dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami wynikającymi z art. 359§3 kc na wypadek opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat, do rąk powoda;

II/ oddala powództwo w pozostałej części;

III/ koszty procesu między stronami wzajemnie znosi;

IV/ odstępuje od ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powód zwolniony był z mocy ustawy;

V/ wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 88/14

UZASADNIENIE

Powód E. O. domagał się zasądzenia od pozwanego T. O. na jego rzecz alimentów w kwocie po 900 zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 kwietnia 2014r., płatnych do 10 - ego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu swojego żądania podniósł, że nie ma możliwości zarobkowych, ponieważ jest studentem I roku studiów stacjonarnych (...) Wyższej w K. na kierunku Pielęgniarstwo. Pomimo swojej pełnoletności nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Pomaga mu matka, która na utrzymaniu ma także młodszą córkę, uczennicę liceum. Ze względu na charakter studiów dziennych, dużą ilość zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych w okresie ferii i wakacji, nie ma możliwości uzyskania stałego dochodu. Zamieszkuje w wynajętym pokoju, za który płaci 350 zł miesięcznie. Za obiady płaci 200 zł miesięcznie, bilet komunikacji miejskiej - 200 zł miesięcznie, a koszt zakupu żywności i środków czystości wynosi 300 zł miesięcznie. Na koszt nauki składają się: czesne w wysokości 4.800 zł rocznie oraz 100 zł miesięcznie na kserokopie i podręczniki niezbędne do ćwiczeń i wykładów.

Pozwany T. O., w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że w dniu 22 grudnia 2011r. Sąd Rejonowy w Bartoszycach ustalił, że jego obowiązek alimentacyjny wobec syna wygasł. Powód mając obecnie 23 lata jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Nie może zgodzić się na finansowanie studiów prywatnych w mieście oddalonym od miejsca zamieszkania o 165 km. Jego możliwości finansowe są ograniczone. Do wiosny ubiegłego roku odbywał karę pozbawienia wolności. Od tamtego czasu stara się o podjęcie pracy zarobkowej. Jego miesięczne dochody w ubiegłym roku kształtowały się na poziomie 1.366,46 zł miesięcznie. Spłaca ponadto zaległość wobec funduszu alimentacyjnego.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód E. O., urodzony (...) jest synem pozwanego T. O. i G. O..

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia k. 6)

Sąd Rejonowy w Bartoszycach wyrokiem z dnia 22 grudnia 2011r., w sprawie III RC 280/11, ustalił, że obowiązek alimentacyjny T. O. na rzecz syna E. O. ustalony orzeczeniem Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 stycznia 2009r. w sprawie III RC 300/08 ustał z dniem 01 stycznia 2012r. W tamtym czasie powód nie uczył się i pracował za granicą.

(dowód: wyrok z dnia 22 grudnia 2011r. k. 19 akt III RC 280/11)

Powód E. O. jest studentem I roku studiów pierwszego stopnia (licencjackie) (...) Wyższej w K. na kierunku Pielęgniarstwo. Zajęcia na uczelni trwają od poniedziałku do piątku wraz z praktykami w szpitalach w S. i K.. Za studia płaci miesięczne raty w wysokości po 600 zł. Za wynajęcie pokoju uiszcza co miesiąc 300 zł. Ponadto musi ponieść koszty zakupu książek, kserokopii, ubrań specjalistycznych na praktyki, wyżywienia. Pozwany ukończył liceum ogólnokształcące w 2012r. Starał się o przyjęcie na studia na Uniwersytecie (...) w O., na ten sam kierunek, na którym studiuje obecnie. Nie został jednak na tę uczelnię przyjęty. Ponadto nie został przyjęty na studia w G., z tym, że nauki na tej uczelni nie mógłby podjąć również ze względów finansowych. W okresie od ukończenia szkoły średniej, przez okres dwóch lat, pracował za granicą przy sprzątaniu fabryk. Jego zarobki wynosiły w tamtym czasie około 1.100 euro miesięcznie. Ze względu na system nauczania i praktyki nie może podjąć pracy zarobkowej. W okresie wakacji będzie obywatel praktyki przez jeden miesiąc. Poszukiwał wprawdzie dorywczych zajęć, ale nie było chętnych do jego zatrudnienia. Powód nie konsultował z ojcem swojej decyzji odnośnie podjęcia studiów w (...) Wyższej w K.. Nie pobiera stypendium.

(dowód: kserokopia kontraktu k. 5 – 5v., zaświadczenia k. 7 – 8, kserokopie dowodów wpłat k./ 9 – 11, dowody wpłat k. 30 – 31, dowód z przesłuchania powoda k. 40v. -41)

Pozwany jest zatrudniony na stanowisku pracownika ogólnobudowlanego. W okresie od listopada 2013r. do kwietnia 2014r. uzyskał wynagrodzenie w wysokości od 2.361,19 zł miesięcznie do kwoty 2.816,97 zł miesięcznie. Nie posiada innych dochodów. Pracuje codziennie nawet po 11 godzin, a więc nie jest w stanie podjąć dodatkowego zatrudnienia. Mieszka z partnerką w G.. Jego partnerka pracuje jako krawcowa i uzyskuje dochód w wysokości około 1.500 zł miesięcznie. Za mieszkanie płacą czynsz w wysokości 600 – 700 zł miesięcznie w okresie zimowym, a poza sezonem opłaty te są mniejsze o 200 zł, ponieważ nie ponoszą kosztów ogrzewania. Za energię elektryczną płacą 130 zł miesięcznie, gaz – 70 zł miesięcznie, media 150 zł miesięcznie, ubezpieczenie mieszkania – 320 zł rocznie. Ponadto pozwany spłaca raty za lodówkę w wysokości po 170 zł miesięcznie, a także kredyt w ratach po 550 zł miesięcznie, zaciągnięty na remont mieszkania w 2014r. Pozwany nie ma innych osób na utrzymaniu. Wraz z nim zamieszkuje dziecko partnerki w wieku 11 lat. T. O. spłaca także zaległość wobec funduszu alimentacyjnego w wysokości po 600 zł miesięcznie.

(dowód: kserokopie decyzji k. 17 – 19v., kserokopia zaświadczenia z PUP w B. k. 20, dowód z przesłuchania pozwanego k. 32v.)

Matka powoda pracuje i osiąga dochód w wysokości około 2.000 zł miesięcznie. Poza powodem ma na utrzymaniu córkę P. w wieku 17 lat. Ponosi opłaty związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych w wysokości około 800 zł miesięcznie.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie zostały poczynione w oparciu o dowody przeprowadzone w toku postępowania, a mianowicie przesłuchanie stron, przedłożone dokumenty oraz dokumenty zgromadzone w sprawie III RC 280/11. Powyższy materiał dowodowy Sąd w całości uznał za wiarygodny, albowiem wzajemnie się uzupełnia, tworząc jasny i spójny obraz sytuacji materialnej pozwanego, jego możliwości zarobkowych, jak również potrzeb powoda E. O.. Podkreślenia wymaga fakt, że dokumenty nie były przez strony kwestionowane.

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

O zakresie obowiązku alimentacyjnego decydują w każdym razie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.).

Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb, podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejawy zbytku nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe, materialne i intelektualnie uprawnionego (uzasadnienie to tezy IV uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku, II CZP 91/86).

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra społeczeństwa.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga fakt, że Sąd podzielił stanowisko powoda, że obowiązek alimentacyjny pozwanego względem pełnoletniego syna powstał ponownie. Rodzice zobowiązani są bowiem do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania (art. 133 § 1 k.r.o.). W tym przypadku obowiązek alimentacyjny nie jest uzależniony od pozostawania osoby uprawnionej w niedostatku (art. 133 § 2 k.r.o.). Zatem ustanie obowiązku alimentacyjnego nie jest związane z osiągnięciem przez uprawnionego do alimentów pełnoletności. Mogą bowiem wystąpić sytuacje, gdy obowiązek alimentacyjny nie ustaje w ogóle, jeżeli dziecko na skutek wrodzonego kalectwa lub nabytego nie będzie w stanie samodzielnie zdobywać środków utrzymania. Ustanie obowiązku alimentacyjnego zależy od zaistnienia przynajmniej jednej z następujących przesłanek: istnienia możliwości samodzielnego utrzymania się uprawnionego do alimentów dziecka bądź osiąganie przez niego ze swego majątku dochodów, które wystarczają na jego utrzymanie i wychowanie. Jeżeli chodzi o drugą z wymienionych wyżej przesłanek, od których uzależnione jest ustanie obowiązku alimentacyjnego, zauważyć należy, że powód nie osiąga obecnie żadnych dochodów. Wprawdzie nie ma przeciwwskazań do podjęcia przez niego pracy zarobkowej, ale pobieranie nauki i studia uniemożliwiają wykonywanie zatrudnienia.

Odnosnie drugiej z wymienionych w art. 133 § 1 k.r.o. przesłanek stwierdzić należy, że jeżeli chodzi o „dzieci, które nie mogą utrzymać się samodzielnie”, to z normy tej nie wynika, aby osiągnięcie pełnoletności skutkowało automatycznym ustaniem obowiązku alimentacyjnego. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 grudnia 1987r., w sprawie III CZP 91/86 (OSN CAP 1988, nr 4, poz. 42) uznał, że szczególne unormowanie obowiązku alimentacyjnego rodziców polega na

tym, że ich obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania trwa dopóty, dopóki dziecko nie zdobędzie, stosownie do swoich uzdolnień i predyspozycji, kwalifikacji zawodowych, a zatem do czasu usamodzielnienia się, niezależnie od osiągniętego wieku. Uzyskanie pełnoletności nie zmienia sytuacji prawnej dziecka w zakresie alimentów, jeżeli dziecko pobiera naukę w szkole lub na uczelni i czas na nią przeznaczony wykorzystuje rzeczywiście na zdobywanie kwalifikacji zawodowych (teza V powyższej uchwały Sądu Najwyższego i jej uzasadnienie). W opisanej wyżej sytuacji ustanie obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka mogłoby nastąpić, gdyby uprawniony do alimentów zaniedbywał naukę, nie czynił należytych postępów, nie zdawał egzaminów, z własnej winy powtarzał naukę w tej samej klasie, czy też lata studiów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 sierpnia 1980r., w sprawie III CRN 144/80, OSNCP 1981, nr 1, poz. 20). W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie dopatrywał się, aby powód w czasie pobierania nauki w szkole średniej ani w czasie studiów, ze swej winy, bądź w sposób zamierzony, nie czynił należytych postępów w nauce. E. O. wykazuje determinację w kontynuowaniu kształcenia w (...) Wyższej w K.. W związku z powyższym uznać należało, że pomimo zakończenia przez niego nauki w szkole średniej i ukończenia 18 lat, obowiązek alimentacyjny pozwanego nie ustał, tym bardziej, że powód nie nabył umiejętności w żadnym zawodzie. Również dwuletnia przerwa w kształceniu się powoda nie uzasadniała oddalenia powództwa. Powód wyjaśnił bowiem, że po ukończeniu szkoły średniej w 2012r. starał się o przyjęcie na studia na Uniwersytecie (...) w O. na takim samym kierunku na jakim studiuje obecnie, ale nie został przyjęty. Próbował również podjąć studia w G., ale także nie został przyjęty, a ponadto jego sytuacja finansowa nie pozwoliłaby na studiowanie na tej uczelni.

Jak już wyżej wskazano o zakresie obowiązku alimentacyjnego decydują w każdym razie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135§1 k.r.o.).

Powód E. O. jest studentem I roku studiów pierwszego stopnia (licencjackie) (...) Wyższej w K. na kierunku Pielęgniarstwo. Zajęcia trwają od poniedziałku do piątku wraz z praktykami w szpitalach. Nie pobiera stypendium. Ponosi znaczne koszty związane z kształceniem. Za studia płaci miesięczne raty w wysokości 600 zł. Ponadto obciążają go koszty związane z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych (300 zł miesięcznie) a także ponosi wydatki związane z zakupem podręczników, odpłatnościami za kserokopie, zakupem odzieży (w tym specjalistycznej z uwagi na odbywane praktyki), wyżywieniem.

Pozwany jest zatrudniony na stanowisku pracownika ogólnobudowlanego. W ostatnim okresie jego zarobki wahały się w granicach od 2.361,19 zł miesięcznie do kwoty 2.816,97 zł miesięczne. Nie posiada innych dochodów. Pracuje codziennie nawet po 11 godzin, a więc nie jest w stanie podjąć dodatkowego zatrudnienia. Mieszka z partnerką w G.. Za mieszkanie płacą czynsz w wysokości 600 – 700 zł miesięcznie w okresie zimowym, a poza sezonem opłaty te są mniejsze o 200 zł, bo nie ponoszą wówczas kosztów ogrzewania. Za energię elektryczną płacą 130 zł miesięcznie, gaz – 70 zł miesięcznie, media 150 zł miesięcznie, ubezpieczenie mieszkania – 320 zł rocznie. Ponadto pozwany spłaca raty za lodówkę w wysokości po 170 zł miesięcznie oraz kredyt w ratach po 550 zł miesięcznie, zaciągnięty 2014r. na remont mieszkania. T. O. nie ma innych osób na utrzymaniu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda alimenty w wysokości po 500 zł miesięcznie. Kwota ta jest adekwatna, zarówno jeżeli chodzi o potrzeby uprawnionego, jak i możliwości zarobkowe zobowiązanego do alimentów. Sąd uwzględnił fakt, że obowiązek utrzymania pełnoletniego syna spoczywa także na matce, której możliwości zarobkowe są mniejsze niż ojca (osiąga dochód w wysokości około 2.000 zł miesięcznie), a ponadto na utrzymaniu ma również siedemnastoletnią córkę.

Alimenty w wysokości po 500 zł miesięcznie pozostają w zakresie ustalonych powyżej możliwości płatniczych i zarobkowych pozwanego T. O.. Zasadzając alimenty w powyższej wysokości Sąd nie uwzględnił tego, że uprzednie odbywanie przez pozwanego kary pozbawienia wolności niekorzystnie wpływa na jego możliwości zarobkowe, a także okoliczności, iż z osiągniętych dochodów musi spłacać zaległości wobec funduszu alimentacyjnego. Obniżenie możliwości finansowych nastąpiło z przyczyn przez niego zawnionych. Odbywanie kary pozbawienia wolności jest skutkiem popełnianych przestępstw, zaś zaległości alimentacyjne wynikają z nierealizowania obowiązku łożenia na utrzymanie dziecka. Te okoliczności nie mogą w żaden sposób wpływać na nie obciążanie pozwanego obowiązkiem łożenia na utrzymanie syna ani także na ustalenie tego obowiązku z zmniejszonym zakresie. Powyższe okoliczności

oraz ustalone możliwości zarobkowe pozwanego nie pozwalały na oddalenie powództwa z przyczyn wskazanych w art. 133 § 3 k.r.o. Jak już wyżej wskazano zasądzona kwota 500 zł pozostaje w zakresie możliwości zarobkowych pozwanego, a zatem nie można uznać, iż jego obowiązek alimentacyjny jest połączony z nadmiernym uszczerbkiem. Jak już wyżej wskazano powód czyni starania w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych wyżej przepisów, należało orzec jak w pkt I wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone (pkt II wyroku). Powód nie wykazał, aby jego aktualne potrzeby uzasadniały zasądzenie wyższych alimentów. Ponadto obowiązek alimentacyjny ciąży także na matce pozwanego, która partycypuje w jego kosztach utrzymania. Wskazania wymaga fakt, że powód ma pewne możliwości zarobkowe. Podjęcie przez niego zatrudnienia (choćby dorywczo) jest wprawdzie utrudnione, ale nie jest niemożliwe. E. O. ma pewne doświadczenie zawodowe, w tym w pracy za granicą. Nie ma zatem przeszkód, aby podjął pracę w okresie wakacyjnym (po odbyciu niezbędnych praktyk), aby w ten sposób zaspokoić przynajmniej częściowo swoje potrzeby. Sąd zasądził alimenty od miesiąca maja (powód domagał się ich ustalenia od dnia 01 kwietnia 2014r.), albowiem uprawniony do alimentów nie uzgodnił z ojcem i nie poinformował go o zamiarach kontynuowania nauki, a odpis pozwu, z którego wynikało, że jest studentem, doręczony został pozwanemu w dniu 19 kwietnia 2014r.

Na podstawie art. 100 k.p.c., biorąc pod uwagę wynik postępowania, Sąd wzajemnie zniósł koszty procesu pomiędzy stronami.

Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.) odstąpił od ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powód zwolniony był z mocy ustawy, mając na względzie jego sytuację majątkową i rodzinną, jak również ciążące na nim zobowiązania alimentacyjne (pkt IV wyroku).

W oparciu o art. 333§1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w pkt I nadano rygor natychmiastowej wykonalności – pkt V wyroku.